

**§ 9a:
HANDLINGS- OG TILTAKSPLAN
MOT MOBBING
FOR
OPPEID SKOLE**

ZERO

**= NULLTOLERANSE FOR MOBBING OG
UTESTENGNING**

Mål: Alle elever skal oppleve et trygt og godt arbeidsmiljø fritt for mobbing og utestenging på skolen.

”Med mobbing eller plaging forstår vi psykisk og/eller fysisk vold rettet mot et offer, utført av enkeltpersoner eller grupper. Mobbing forutsetter et ujevnt styrkeforhold mellom offer og plager, og episodene gjentas over tid”

(Roland & Vaaland, i ”Mobbing en lærerveiledning”, 2003).

Innhold

1.Forebygging	4
1.1 Inspeksjon:	4
1.2 Forventninger og tilbakemeldinger	5
1.3 Regler for bruk av ny teknologi og mobbing:	5
1.4 Godt samarbeid mellom skole og hjem.....	5
1.5 Fokus på tema mobbing i all aktivitet, faglig og sosialt.....	5
2. Avdekking av mobbing	5
2.1 Observasjon med oppfølging i forkant av elevsamtalen:	5
2.2 Elevundersøkelse/trivselsundersøkelsen	6
2.3 Rutinemessige elevsamtaler og kontaktmøter med foreldre	6
2.4 Prosedyre og ansvarsfordeling ved mistanke om mobbing.....	6
2.5 Liste over aktiviteter som kan virke både forebyggende og avdekkende, samt ansvarsfordeling.	7
3. Problemløsning av/ved mobbesak:.....	8
3.1 Skolens prosedyrer ved mistanke om mobbing/mobbing er avdekket:.....	8
3.2 Behandling av saken i skolens LP-grupper	9
3.3 Samarbeid med andre instanser ved mobbing:.....	10
4. Kontinuitet i arbeidet.....	10

LYKKE

Lykke er ikke sommer
Lykke er
sol
når det har regnet lenge
Lykke er ikke
å vinne
Lykke er
å gjøre sitt beste
Lykke er ikke
å nå stadig nye høyder
Lykke er
å klare noe som du ikke trodde
du kunne klare
Lykke er ikke
å ha alt
Lykke er
å ha noe å lengte etter
Lykke er ikke
å være modig
Lykke er
å våge å gjøre det du mener er riktig

Lykke er ikke
å være populær
Lykke er
å ha noen
som bryr seg om deg
når du er
nedfor og alene
Lykke er ikke
det du har gjort
Lykke er
det du skal gjøre
Lykke er
å stole på seg selv
og likevel forstå
at andre
er like viktig.

Leif Kristiansson

Skolens arbeid mot mobbing beskrives i skolens handlingsplan.

Høsten 2012 ble det kjørt en grundig prosess på alle klassetrinn, elevrådet, i lærerkollegiet og i foreldregruppa/FAU med evaluering og revidering av skolens forebygging og håndtering av mobbing. *Handlingsplan mot mobbing*, slik den foreligger her, er et resultat av dette arbeidet. Planen ble vedtatt i Samarbeidsutvalget (dato), og oversendt Driftsutvalget til orientering og godkjenning.

Planen bygger på fire prinsipper:

1. Forebygging
2. Avdekking av mobbing
3. Problemløsning av/ved mobbesaker
4. Kontinuitet i arbeidet

1. Forebygging

Mål: Alle elever skal ha trygge gode forhold i undervisning og friminutter

For å nå dette målet, må skolen iverksette tiltak som fremmer et godt læringsmiljø på hele skolen.

Læreren må være en tydelig voksen som eleven kan ha tillit til.

Det betyr at læreren er leder og utøver forutsigbarhet med hensyn til grensesetting. Eleven må bli tatt på alvor, lyttet til og hørt på.

Utviklingen av sosial kompetanse og fokus på klassemiljø er sentrale elementer i skolehverdagen på alle trinn. Ikke minst er det viktig at elevene får erfaringer som styrker deres evne til empati og toleranse, gjennom undervisning, lek, dramatisering og lignende.

Rutinemessig/systematisk forebyggende aktiviteter:

1.1 Inspeksjon:

Alle ansatte ved Oppeid skole må straks gripe inn i situasjoner som oppstår i løpet av skoledagen. Det er svært viktig å være tydelig på skolens grenser når det gjelder kommentarer, plaging og utestengning med en gang ting oppstår.

Dersom det oppstår alvorlige episoder/hendelser må kontaktlærer varsles. Kontaktlærer melder fra til rektor og foresatt.

Sjekkpunkt for vakt og tilsynsordninger:

- Alle som har vakt bærer vester som gjør dem synlige i skolegård/uteområde.
- De som har inspeksjon i friminuttene må være så raskt som mulig på plass.
- Skolen har et område som er "sikkert" (min. en lærer med vest er der hvert friminutt). Høsten 2012 ble dette området bestemt å være ballbingen.
- Skolelunsj – fag-/kontaktlærer har tilsyn/spiser sammen med elever i 1.-7. klasse, og har ansvar for elevene i inn- og utgang fra klasserommet.

Ansvarlig: Hver enkelt lærer og skolens ledelse.

1.2 Forventninger og tilbakemeldinger

Et godt læringsmiljø kjennetegnes av en tydelig struktur i undervisningsforløpet og formulering av tydelige mål for elevens læring. Skolen har høye forventninger til elevene og må gi dem konstruktive tilbakemeldinger både faglig og sosialt.

For å kunne gi tilbakemeldinger på elevenes adferd, er det viktig at skolens forventninger også der er tydelig formulert, gjennomgått og forklart. Ordensreglementet og klassenes egne interne regler blir viktige verktøy.

Ansvarlig: Skolens ledelse og den enkelte lærer

1.3 Regler for bruk av ny teknologi og mobbing:

Skolen må sammen med foreldrene ha fokus på at mye mobbing skjer ved hjelp av mobiltelefon og internett.

- Regler i ordensreglementet for bruk av mobiltelefon og internett på skolen.
- Voksne (lærere og foreldre) bør "være tilstede" i elevenes sosiale nettverden, og gripe inn når noen bryter reglene.
- Skolen arbeider målbevisst for å lære elevene god nettbruk.

Ansvarlig: Alle, skolens ledelse, lærere og foreldre.

1.4 Godt samarbeid mellom skole og hjem

Tette, gode og gjensidige samarbeidsrutiner er innarbeidet og følges av alle.

Skolen og hjemmet må snakke samme språk, og formidle de samme positive forventninger til elevene. Når elevene opplever at de voksne setter de samme grensene for mobbing og asosial adferd, vil dette i seg selv virke forebyggende.

Ansvarlig: Alle: Skolens ledelse, lærere og foreldre.

1.5 Fokus på tema mobbing i all aktivitet, faglig og sosialt.

Se nærmere beskrivelse av aktiviteter som kan virke både forebyggende og avdekkende under pkt 2.5.

2. Avdekking av mobbing

Mål: Avdekke mobbing som foregår ved skolen.

Skolen har utarbeidet prosedyrer for planmessig avdekking av eventuell mobbing blant elevene. I tillegg til prosedyrene settes det også opp hvilket ansvar ulike aktører har i denne sammenhengen. Aktuelle aktører kan være: ledelse, lærere, assistenter, andre ansatte, elever og foreldre.

2.1 Observasjon med oppfølging i forkant av elevsamtalen:

Skolens lærere er kurset i – og arbeider med observasjonsverktøyet "Innblikk", utarbeidet av Tove Flack ved Statens Senter Adferdsforskning.

- Systematisk observasjon i undervisningstimer og friminutt for å få tak i kommunikasjon og samspill.
- Samtale med elever (som del av elevsamtalen) for å få deres oppfatning av hva som eventuelt foregår mellom navngitte elever.

- Sosiogram kan benyttes for å synliggjøre overfor kontaktlærer hva som kom fram under observasjonen(e).
OBS! Resultatet skal ikke brukes overfor elevene.
Ansvarlig: Kontaktlærer

2.2 Elevundersøkelse/trivselsundersøkelsen

Skolen deltar i Utdanningsdirektoratets brukerundersøkelse Elevundersøkelsen minimum en gang pr skoleår. Denne gir skolen verdifull informasjon om hvordan elever opplever skolehverdagen både faglig og sosialt. Undersøkelsen har vesentlig fokus på mobbeproblematikken.

Resultater evalueres teamvis og en oppsummering utarbeidet av rektor formidles til elevråd, FAU og Samarbeidsutvalget.

Ansvarlig: Rektor og kontaktlærer

2.3 Rutinemessige elevsamtaler og kontaktmøter med foreldre

En elevsamtale med mobbing/trivsel som tema gjennomføres i løpet av høstsemesteret. Kontaktlærer står for gjennomføringen og rapporterer til rektor etterpå.

To kontaktmøter avholdes i løpet av skoleårer (høst/vår) hvor et av temaene skal være mobbing/trivsel. På noen klassetrinn utarbeides det skjemaer som forberedelse til kontaktmøtet.

1. Mobbing tas opp i alle faste konferansetimer med elever og foresatte.
2. Mobbing tas opp i faste elevsamtaler
3. Mobbing er tema på klasseforeldremøter.

Ansvarlig: Kontaktlærer

2.4 Prosedyre og ansvarsfordeling ved mistanke om mobbing

Prosedyre ved mistanke om mobbing: *Alle henvendelser eller observasjoner som gir grunnlag for mistanke om mobbing/plaging av elever, må tas på alvor og undersøkes nøye.*

1. Informasjonsinnhenting gjennom ytterligere observasjon
2. Informasjonsinnhenting gjennom samtale med antatt offer
3. Problemløsning ved mobbesak, prosedyre se pkt 3

Ansvarlig: Rektor

2.5 Liste over aktiviteter som kan virke både forebyggende og avdekkende, samt ansvarsfordeling.

Høsten 2012 samarbeidet elever, lærere og foreldre om ei liste med mange spennende momenter og tiltak som både kan forebygge og avdekke mobbing.

LÆRERE ANSVARLIG:	ELEVER ANSVARLIG:	FORELDRE ANSVARLIG:
<ul style="list-style-type: none"> - Tydelige grenser for hva som er akseptabel adferd. - Ordensreglementet og klasseregler viktig. - Fadderordning (i dag 5.kl – 1.kl) - Systematisk bevisstgjørende/holdningsskapende akt for gr/enkeltindivid. (Eks. ”Steg for steg” – 1.-4.kl) - Kontaktlærer har et særlig ansvar for å følge opp elevene - Ha fokus på at all aktivitet bærer preg av holdningsskapende arbeid - Uoverensstemmelser tas tak i med en gang. Undervisning settes om nødvendig til side. - Observasjon for å få tak i kommunikasjon og samspill. - Sosiogram/framstilling av resultat fra observasjonen. (OBS! Bare til internt bruk for lærer) - Samtale med elever – for å få tak i deres oppfatning av hva som foregår mellom navngitte elever. - Sos.aktiviteter: F.eks uteskole/turdager /solfestuke / idrettsdager og lignende - Elevundersøkelsen 5.-10. trinn – min en gang pr år - Forberedelsesskjema før kontaktmøte (1.-4.) med bl.a spm om trivsel - Jevnlige klasselærermøter - Trivselsprogram: Aktiviteter i friminuttene (Nytt-12/13) - Program for å motvirke digital mobbing, f.eks ”Du bestemmer”. - Tema på foreldremøter <u>hver gang</u> (ulike inf.vinkl) - Zeroplakater på veggene (klasserom og korridor) - Gode, inkluderende rollemodeller blant lærerne: Lærernes holdninger og adferd overfor hverandre er viktig. - Alle lærerne er lojale mot felles bestemmelser og tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> - Spør andre elever hvordan de har det - Ikke godta utestengning. Inviter alle med, ikke la noen stå alene igjen - Være positiv hvis du kommer på gruppe med noen du ikke er så god venn med - Godta folk sånn som de er - Gjøre ting sammen - Ikke le av andre når de ikke forstår - Ikke kommenter andres kropp negativt - ”Hold det for deg selv om du ikke har noe positivt å si” - Vær forsiktig med ironi - Alle elever må si fra til lærer dersom en ser mobbing, og selv gripe inn - Viktig at det gripes inn, at knuffing stoppes før det blir alvor - De eldste må passe litt ekstra på - Det må settes av tid til elevsaker i klassen - Snakke sammen i klassen om hva mobbing er - Samle alle elevene av og til, allmannamøte om mobbing - Respekter andres eiendom. Ikke ”lånta” andres sykler for eksempel <p>OBS! Viktige ting om mobbing til slutt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Godta ikke ei unnskyldning - bare for å si unnskyld. - Man kan ikke tvinge mobber og mobbeoffer til å bli venner. 	<ul style="list-style-type: none"> - Være bevisst på å styrke barnets selvbilde - Lære egne barn respekt for andre - Lær barna viktigheten av å inkludere andre - Være tydelig på holdninger overfor egne barn - Viktig at foreldre diskuterer og samsnakkes om grenser - Viktig at foreldre samsnakkes – og at elevene vet det. - Ha fokus på barnets nettbruk - Sjekk barnets pclogg og mobil - Sett grenser for tidsbruk og aldersgrenser for databruk (spill, film,etc) - Foreldrene må prate med ungene om hva som skjer blant dem - Åpne kanaler begge veier, hjem-skole/skole-hjem. Ta kontakt med en gang dersom det er mistanke om at noe ikke er bra. - Snakke med barna om hva mobbing er/kan være og hvordan det oppleves. - Foreldrene må være gode rollemodeller: - Framsnakke heller enn baksnakke: Omtale andre –barn og voksne- på en positiv måte - Omtale skolen på en positiv måte for på denne måten å bidra til at elevene møter skolen med pos. Innstilling. - Sosiale arrangementer for å øke trivsel og styrke tilhørighet og samhold: <ul style="list-style-type: none"> - Familiearrangementer - Overnattingsturer - Verksted, bakekveld - Spillekveld - Elevlag - Praktiske aktiviteter for å lære/styrke samhold - Være bevisst mht bursdagsinvitasjoner: be alle, eller alle jenter/alle gutter.

3. Problemløsning av/ved mobbesak:

Mål: Skolen og foreldre/foresatte tar ansvar og grep for å stoppe mobbing. Dette gjøres på måter som i neste omgang forebygger mobbing på skolen og i fritiden.

Skolens fellesstrategi skal sikre at elever, lærere eller foresatte som tar opp en mobbesak, vet at den blir seriøst behandlet etter retningslinjer man er blitt enige om.

3.1 Skolens prosedyrer ved mistanke om mobbing/mobbing er avdekket:

1. Undersøkelser for å sikre fakta-informasjon:

- Kontaktlærer snakker med andre lærere for å finne ut om det er andre som har merket noe. (Klasselærermøtet viktig forum)
- Observasjon for å innhente informasjon om hva som egentlig foregår.

Ansvarlig: Kontaktlærer

2. Første samtale med offer etter prosedyre beskrevet i ”Mobbing i skolen en lærerveiledning”:

- Lærer avtaler samtale/møte med offer på en diskret måte kort tid før møtet skal avholdes.
- Kontaktlærer presenterer fakta, avhører ikke eleven. Offeret skal få et klart inntrykk av lærerens støtte, og at det ikke vil bli akseptert at mobbingen fortsetter. Læreren skal også si klart fra at skolen har ansvar for å få slutt på dette.
- Eleven må få vite hva som skal skje videre, og når mobberen skal kontaktes.
- Etter at skolen har snakket med offeret, er hovedregelen at foreldre/foresatte bringes inn i saken

Ansvarlig: Kontaktlærer

3. Første samtale med plager etter prosedyre beskrevet i ”Mobbing ved skolen en lærerveiledning”:

- Kontaktlærer til offeret innkaller til et møte med plager/plagerne. Faktaopplysninger som har kommet frem så langt, blir presentert. Dersom det er flere plager, snakkes de med en og en fortløpende. Lærer skriver referat fra møtet(ene). Lærer gjør det klart for plager(ne) at det er han/hun som har tatt initiativ til oppfølgingen og ikke offeret. I samtalen informeres det om at deres foresatte blir informert, men at han/hun/de kan få anledning til å si fra hjemme først. (Vurderes)
- Det blir også gjort klart for plager(ene) at mobbingen skal opphøre umiddelbart.
- Viktig at plager(ne) forplikter seg til at dette ikke skal skje igjen.
- Foreldre/foresatte til plager(ne) bringes inn i saken.

Ansvarlig: Kontaktlærer

4. . Kontaktlærer underretter skolens ledelse:

Ansvarlig: Kontaktlærer

5. Rektor gjør eventuelt enkeltvedtak, ser til at det blir satt i verk tiltak og skriftliggjør ansvarsfordeling:

Ansvarlig: Rektor

6. Samtaler skolen og foreldrene til offer:

- Kontaktlærer innkaller til samtale med offerets foresatte og gjør avtale om videre framgangsmåte. Kontaktlærer presiserer at det er skolen som har regien på saken inntil den er løst.
- Foreldre/foresatte snakker med barnet og tar aktivt del for å finne løsninger som får en slutt på mobbingen.
- Avtale om oppfølgingssamtale

Ansvarlig: Kontaktlærer og foreldre/foresatte

7. Samtaler skolen og foreldrene til plager:

- Foreldrene til plager innkalles til et møte med skolen. Foreldre/foresatte mottar informasjon om hva som er avdekket, hva som skal skje videre og om at saken vil bli fulgt opp av skolen.
- Foreldre/foresatte snakker med plager, har en åpen dialog med alle parter og medvirker til at mobbingen stanser.
- Det kan være aktuelt å innkalle til et fellesmøte med offerets foresatte.
- Oppfølgingssamtaler med alle involverte parter kan være aktuelt, men ikke før situasjonen er løst og stabilisert.

Ansvarlig: Kontaktlærer og foreldre/foresatte

8. Oppfølgingssamtale med offer:

- Offer informeres om hva som har skjedd og hva som eventuelt skal skje videre.

Ansvarlig: Kontaktlærer

9. Oppfølgingssamtaler med plager:

- Plager informeres om hva som har skjedd og hva som eventuelt skal skje videre.

Ansvarlig: Kontaktlærer

10. Kontaktlærer reorienterer rektor:

- Rektor gjennomgår saken på nytt og iverksetter om nødvendig nye tiltak.

Ansvarlig: Kontaktlærer og rektor

11. Sanksjoner og dokumentasjon:

- Det settes om nødvendig inn sanksjoner mot mobber(ne).
- Alle sanksjoner må dokumenteres.

Ansvarlig: Rektor og kontaktlærer

3.2 Behandling av saken i skolens LP-grupper

- Læringsstiler og pedagogisk analyse (LP):

LP er en systemteoretisk analysemodell som er utviklet for å styrke elevenes læring og utvikling i skolen.

Gjennom analyseverktøy, samarbeider lærerne for å finne og forstå hvilke faktorer som kan utløse, påvirke og opprettholde adferds- og læringsproblemer i skolen. Lærerne er kurset i verktøyet, og arbeider gruppevis på tvers av klassetrinn og arbeidsfellesskap. Mobbesaker kan behandles i lp-gruppene. Målet med arbeidet er å finne fram til de tiltak som kan snu den uønskete adferden.

Ansvarlig: Kontaktlærer

3.3 Samarbeid med andre instanser ved mobbing:

- Skolen må om nødvendig søke råd og hjelp fra tilgjengelig ekspertise. Aktuelle samarbeidsparter utenfor skolen kan være helsesøster, PPT, BUP eller Statlig Pedagogisk Støttesystem Nord (Statped Nord).

Ansvarlig: Rektor

4. Kontinuitet i arbeidet

Etter at en mobbesak er løst eller at det er tatt affære for å endre situasjonen, vil det være nødvendig å jobbe strategisk i forhold til de ulike partene: mobbeofferet, mobberne og tilskuerne. Målet med dette arbeidet må være å forebygge at de kommer i noen av disse rollene seinere.

Problemløsning på individnivå og etterarbeid etter en mobbesak kan avdekke svakheter i systemet, som bør endres for å virke forebyggende. Det er derfor viktig at hver mobbesak avsluttes med en evaluering der ledelse sammen med aktuelle parter drøfter hva en i organisasjonen kan lære av denne saken med tanke på å forebygge mobbing.

- **Arbeid i etterkant av en mobbesak – elevarbeid:**
Oppfølgingssamtale med involverte elever etter fjorten dager.
Ansvarlig: Kontaktlærer
- **Arbeid i etterkant av en mobbesak – organisasjonsarbeid:**
Evaluering sammen med rektor: Gjennomgang av saken for å avdekke om det er organisering og rutiner som ikke fungerer godt nok.
Ansvarlig: Rektor/kontaktlærer
- Informasjon til andre ansatte basert på det som kommer fram under evalueringen.
Ansvarlig: Rektor